

Slovo na úvod

Vážení a ctení čitatelia,

vítam Vás pri čítaní prvého čísla 14. ročníka medzinárodného vedeckého recenzovaného časopisu *Štúdie zo špeciálnej pedagogiky/Studies in Special education*, ktorý vychádza pravidelne vo Vydavateľstve Prešovskej univerzity v Prešove na Slovensku. Časopis je registrovaný v medzinárodných databázach vedeckých časopisov – ERIH PLUS (European Reference Index for the Humanities and Social Sciences) v Nórsku a CEEOL (Central and Eastern European Online Library) v Nemecku, ako aj v Slovenskom národnom korpuse Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra Slovenskej akadémie vied v Bratislave na Slovensku. Publikovanie všetkých recenzovaných príspevkov v časopise a ich zverejnenie na webovom sídle časopisu (www.studiezospecialnejpedagogiky.sk) podlieha písomnému súhlasu autorov, čo je v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2016/679 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov a zákonom č. 18/2018 Z. z., o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (GDPR). Všetky doteraz publikované čísla časopisu sú zverejnené v archíve na webovom sídle časopisu: www.studiezospecialnejpedagogiky.sk, ako aj na internete: <https://www.ceeol.com/search/journal-detail?id=2440>.

Aktuálne číslo vedeckého časopisu Vám ponúka teoretické aj výskumné príspevky z oblasti špeciálnej pedagogiky a jej príbuzných disciplín so zameraním na aktuálne inkluzívne trendy v starostlivosti o osoby so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.¹ V rubrike *Teoretické a vedeckovýskumné štúdie* v tomto čísle časopisu prezentujeme sedem originálnych príspevkov. Autorom prvého z nich je *A. Boufrida*, ktorý poukazuje na pozitívny vplyv preventívnej športovej pohybovej aktivity v kontexte podpory akademických úspechov v oblasti predmetov matematiky, prírodných vied a fyziky u dievčat na strednej škole v Alžírskych Guelme. Autormi druhej štúdie sú *B. Lanková, M. Vostrý, I. Pešatová, O. Fleischmann, L. Zilcher* a *A. Ježková*, prezentujú v nej výsledky skúmania integrovanej multidisciplinárnej intervencie prispôbenej konkrétnemu prípadu atypického autizmu. Jej súčasťou sú edukačné intervencie zamerané na podporu sociálnych a komunikačných zručností, kognitívneho rozvoja a zvládania senzorických deficitov u detí s atypickým autizmom, pričom významný dôraz kladú na individuálne vzdelávacie stratégie. Autorky tretej štúdie *R. Limede* a *A. M. Serrano* poukazujú na výsledky skúmania služieb včasnej intervencie pre rodiny s deťmi v ranom detstve s oneskoreným vývinom, poruchou autistického spektra alebo s rizikom ohrozeného vývinu na území Portugalska. Cieľom štúdie bolo opísať skúsenosti rodín a ich podpory

¹ Recenzentmi teoretických a vedeckovýskumných štúdií v tomto čísle časopisu boli: assoc. prof. Anabela Cruz-Santos, Ph.D.; doc. Mgr. Tatiana Dubayová, Ph.D.; doc. PaedDr. Bibiána Hlebová, Ph.D.; Mgr. Jana Kožárová, Ph.D.; Mgr. Patrícia Mirdalíková, Ph.D.; prof. PhDr. Karel Pančocha, MA, BA, Ph.D.; Mgr. Ivana Trellová, Ph.D., BCBA; doc. PhDr. Michal Vostrý, Ph.D.; doc. PhDr. Ladislav Zilcher, Ph.D.

zo strany služieb včasnej intervencie. Autorkami štvrtej štúdie sú *T. Dubayová* a *P. Mirdalíková*. Príspevok prináša aktuálny pohľad na vzťah medzi štýlom vedenia, organizačnou klímou a syndrómom vyhorenia u pedagógov základných škôl so začlenenými žiakmi použitím dotazníkov MBI a OCDQ-RS. Zistenia zdôrazňujú dôležitosť tvorby podporného a otvoreného pracovného prostredia pre prevenciu syndrómu vyhorenia u učiteľov a zlepšovanie starostlivosti o ich duševné zdravie. Ďalšie dve štúdie majú spoločného menovateľa – sú zamerané na problematiku edukácie žiakov pochádzajúcich zo sociálne znevýhodneného prostredia. Autormi prvej z nich sú *Z. Němec*, *Z. Svoboda* a *T. Machalík*. Vzhľadom na to, že inkluzívne vzdelávanie a poskytovanie podpory žiakom zo sociálne a ekonomicky znevýhodneného prostredia je významným problémom v celosvetovom meradle, autori svoju empirickú pozornosť upriamili na podporu sociálne znevýhodnených žiakov v oblasti inkluzívneho vzdelávania, pričom poukazujú na nevyhnutnosť potreby vypracovať a analyzovať účinné stratégie, ktoré môžu podporiť tieto cieľové skupiny. Autorom druhej, teoretickej štúdie je *L. Horňák*, ktorý upozorňuje na potrebu vytvárania stimulujúceho prostredia v škole, mimoškolskom aj domácom prostredí pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. Spolužitie majoritného obyvateľstva a rómskeho etnika vykazuje časté anomálie, čím autor poukazuje na potrebu eliminovania segregácie a významnosť inkluzívneho vzdelávania. Autormi poslednej, teoretickej štúdie sú *M. Tkáčik* a *M. Ježíková*. Braillovo písmo je najdôležitejším komunikačným nástrojom nevidiacich ľudí. Cieľom tejto štúdie je analyzovať a komparovať tradičné a moderné metódy výučby čítania a písania Braillovho písma, a to s dôrazom na ich efektívnosť, dostupnosť a opis ich používania v edukácii nevidiacich žiakov.

Prvé číslo 14. ročníka nášho vedeckého časopisu uzatvára päť recenzií aktuálnych domácich a zahraničných knižných titulov publikovaných v roku 2024 a 2025, prezentácia šiestich knižných noviniek, ako aj aktualizované pokyny pre prispievateľov do nášho vedeckého časopisu.

V závere by som sa chcela poďakovať všetkým autorom za ich hodnotné príspevky do tohto čísla časopisu. V ďalšom čísle nášho vedeckého časopisu (č. 2, 2025) opäťovne uvítame od Vás zaujímavé a inšpiratívne teoretické, vedeckovýskumné i edukačné štúdie, správy z riešenia vedeckovýskumných projektov, ako aj recenzie kníh a knižné novinky.

Patrícia Šimková
editorka²

² Patrícia Šimková, Mgr., PhD., Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta, Katedra špeciálnej pedagogiky, Ul. 17. novembra 15, 080 01 Prešov, Slovenská republika (<https://orcid.org/0009-000-1388-2957>). E-mail: patricia.simkova@unipo.sk. Osobné údaje zverejnené s písomným súhlasom členky redakčnej rady časopisu.